



An Bhruiséil, 15 Meitheamh 2026
(OR. en)

9807/1/26
REV 1 ADD 3

Comhad Idirinstitiúideach:
2025/0240(COD)

COH 94
SOC 294
AGRI 428
AGRIFIN 104
PECHE 208
FIN 759
JAI 674
SAN 356
CODEC 1038
CADREFIN 248
POLGEN 139
IA 142

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	An Chomhairle
Ábhar:	Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Ciste Eorpach um chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, um thalmhaíocht agus ceantair thuaithe, um iascach agus gnóthaí muirí, um rathúnas agus um shlándáil le haghaidh na tréimhse 2028-2034 agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2023/955 agus Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 (an Rialachán maidir le pleananna CNR) - Cur chuige ginearálta páirteach = <i>Ráiteas ón Eastóin, ón Laitvia agus ón Liotuáin</i>

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo an ráiteas ón Eastóin, ón Laitvia agus ón Liotuáin atá le cur isteach i miontuairiscí na Comhairle.

RÁITEAS ÓN EASTÓIN, ÓN LAITVIA AGUS ÓN LIOTUÁIN

maidir le haitheantas a thabhairt do na dúshláin atá roimh na réigiúin atá ar theorainn na Rúise agus na Bealarúise agus aghaidh a thabhairt orthu, i gcomhthéacs na caibidlíochta maidir leis an bpacáiste um na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí agus maidir leis an gcéad Chreat Airgeadais Ilbhliantúil eile

Admhaíonn an Eastóin, an Laitvia agus an Liotuáin an dul chun cinn a rinneadh le linn na caibidlíochta ar an bpacáiste CAI. Táimid lántiomanta i gcónaí tacú leis an obair atá á déanamh ag Uachtaránacht na Cipire agus a dhéanfaidh Uachtaránacht na hÉireann chun teacht ar chomhaontú i mbliana.

Mar sin féin, tá ábhair inní thábhachtacha fós ann maidir lena mhéid a léiríonn an creat atá beartaithe na dúshláin atá os comhair réigiúin teorann thoir an Aontais Eorpaigh, go háirithe iad siúd atá ar theorainn na Rúise agus na Bealarúise.

An 18 Feabhra 2026, ghlac an Coimisiún a Theachtaireacht ‘Réigiúin Láidir ar mhaithe le hEoraip Shábháilte’, ina n-aithnítear go bhfuil dúshláin shonracha slándála, eacnamaíochta agus dhéimeagrafacha roimh réigiúin NUTS2 atá ar theorainn na Rúise, na Bealarúise agus na hÚcráine a eascraíonn as an gcogadh foghach atá á fhearadh ag an Rúis ar an Úcráin, as bagairtí hibrideacha agus as an timpeallacht gheopholaitiúil atá athraithe ó bhonn agus deir sé gurb iad *‘na réigiúin is mó a ndéantar difear dóibh leis an timpeallacht slándála atá ag dul in olcas agus na rioscaí méadaithe a bhaineann le gnáthghníomhaíochtaí míleata na réigiúin sin ar an teorainn sheachtrach leis an Rúis agus leis an mBealarúis’*. Nuair thugtar aghaidh ar na dúshláin sin, déantar dochar d’infheistíochtaí fadtéarmacha san iomaíochas, sa nuálaíocht, i bhfolláine na sochaí agus san fhorbairt shocheacnamaíoch inbhuanaithe. Cuirtear i bhfios go láidir sa teachtaireacht, mar is ceart, gur infheistíocht straitéiseach i slándáil agus i gcobhsaíocht na hEorpa é athléimneacht agus rathúnas na réigiún sin a neartú.

Cé gur tugadh isteach tagairtí don Teachtaireacht agus do na dúshlán atá roimh réigiúin teorann an Oirthir i roinnt tograí reachtacha, ní léiríonn na forálacha comhfhreagracha méid, marthanacht ná cineál uathúil na ndúshlán sin go leordhóthanach go fóill.

Tá riachtanais agus cúinsí uathúla ag réigiúin na teorann thoir, agus téann na dúshlán atá os comhair réigiúin na teorann thoir san Eastóin, sa Laitvia agus sa Liotuáin thar an méid ar féidir aghaidh a thabhairt air go réasúnta trí bhuiséid náisiúnta amháin. Bíonn ar na réigiúin sin costais agus tionchar méadaitheach na slándála, na hathléimneachta agus na hullmhachta ar an bpobal a sheasamh, agus a mbeocht eacnamaíoch, a gcomhtháthú sóisialta agus a n-ionchais forbartha fhadtéarmacha a chosaint ag an am céanna. Gan freagairt níos láidre, tá an baol ann go ndéanfaidh na brúnna sin éagothromaíochtaí críochacha a dhoimhniú agus an bonn a bhaint de tharraingteacht agus d'iomáiochas na réigiún atá lonnaithe ar theorainn sheachtrach an Aontais. Sa chomhthéacs sin, tá sé an-tábhachtach na dúshlán sin a mhaolú i gceart.

Dá bhrí sin, leanaimid leis an seasamh atá againn go bhfuil infheictheacht níos fearr ag teastáil ó réigiúin atá ar theorainn na Rúise agus na Bealarúise ar fud an chreata reachtaigh a bheidh ann amach anseo, mar aon le tacaíocht bhreise ar leibhéal an Aontais agus tacaíocht bhuiséadach leordhóthanach faoin gCreat Airgeadais Ilbhliantúil. Más creat é lena n-aithnítear na dúshlán sin ach nach bhfreagraíonn iad go comhchuíseach, tá an riosca ann nach n-éireoidh leis cuspóirí straitéiseacha an Aontais a bhaint amach.

Tá na Stáit Bhaltacha fós ar na Ballstáit sin nach bhfaigheann ach na méideanna imfhálaithe is ísle arna mbeartú in aghaidh an heicteáir. **I bhfianaise na ndúshlán agus na n-infheistíochtaí breise is gá chun slándáil agus athléimneacht réigiúin teorann thoir an Aontais a neartú, tá sé tábhachtach i gcónaí leanúint de chóineasú seachtrach na n-íocaíochtaí díreacha chun slándáil bia agus athléimneacht ár réigiún a áirithiú.** Ba cheart aghaidh a thabhairt ar an tsaincheist seo dá réir sin.

Ar na cúiseanna sin, measann an Eastóin, an Laitvia agus an Liotuáin go bhfuil gá le tuilleadh oibre chun a áirithiú go dtabharfar freagairt níos cothroime agus níos inchreidte leis an gcéad Chreat Airgeadais Ilbhliantúil eile ar na réaltachtaí atá os comhair na réigiún atá ar theorainn na Rúise agus na Bealarúise.